

Avdelning
Analysavdelningen
Handläggare
Per Gillström
08-563 085 16
per.gillstrom@uka.se

Datum/ löpunummer 2014-10-14 / 8

Universitetskanslersämbetets statistiska analyser är en av formerna för att löpande redovisa utvecklingen inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå samt på forskarnivå. Analyserna innefattar även utvecklingen inom personalområdet och högskolans ekonomi.

Forskningsmeritering en orsak till tidsbegränsade anställningar

Andelen bland den forskande och undervisande personalen som har en tidsbegränsad anställning varierar mellan olika lärosäten, från 12 upp till 58 procent. Andelen tidsbegränsade anställningar är i mångt och mycket ett resultat av personalsammansättningen vid lärosätet. En viktig faktor är i vilken utsträckning meriteringsanställningar förekommer, något som i sin tur hänger samman med inslaget av forskning och forskarutbildning vid lärosätet. Men lärosätenas olika personalsammansättningar kan bara förklara skillnaderna till en del.

I genomsnitt hade 31 procent av den forskande och undervisande personalen en tidsbegränsad anställning 2013 (helårspersoner). Bland lärosäten med minst 100 helårspersoner var det vid Försvarshögskolan och Karolinska institutet som tidsbegränsade anställningar var vanligast (tabell 1).

Lärosäte	Andel med tidsbegränsad anställning	Lärosäte	Andel med tidsbegränsad anställning
Försvarshögskolan	58 %	Blekinge tekniska högskola	25 %
Karolinska institutet	49 %	Mittuniversitetet	25 %
Chalmers tekniska högskola	40 %	Högskolan i Skövde	22 %
Uppsala universitet	37 %	Malmö högskola	21 %
Kungl. Tekniska högskolan	34 %	Högskolan i Gävle	21 %
Lunds universitet	34 %	Mälardalens högskola	20 %
Stockholms universitet	33 %	Linnéuniversitetet	19 %
Linköpings universitet	32 %	Högskolan i Halmstad	19 %
Göteborgs universitet	32 %	Karlstads universitet	17 %
Luleå tekniska universitet	30 %	Högskolan Dalarna	16 %
Örebro universitet	30 %	Högskolan i Jönköping	16 %
Sveriges lantbruksuniversitet	27 %	Högskolan Kristianstad	16 %
Södertörns högskola	27 %	Högskolan i Borås	12 %
Umeå universitet	26 %	Högskolan Väst	12 %
Samtliga lärosäten			31 %

Tabell 1. Andel med tidsbegränsad anställning 2013 vid olika lärosäten. Lärosäten med minst 100 helårspersoner (undervisande och forskande personal).

Försvarshögskolan har emellertid en personalstruktur som inte är helt jämförbar med övriga lärosäten. Många av lärarna är officerare med ordinarie anställning inom försvaret, vilket medför att deras anställning som lärare normalt är tidsbegränsad.

Datum
2014-10-14

Reg.nr
52-5-14

Förutom att tidsbegränsade anställningar var vanligare vid Karolinska institutet var de även det vid de större universiteten och de större tekniska högskolorna.

Andelen med tidsbegränsad anställning vid ett lärosäte beror till del på dess personalsammansättning. Det är särskilt två anställningskategorier som är vanliga bland dem med en tidsbegränsad anställning – meriteringsanställning och annan forskande och undervisande personal *utan* doktorsexamen (tabell 2). De med tidsbegränsad anställning i dessa två kategorier utgjorde vardera ungefär nio procent av den forskande och undervisande personalen totalt (helårspersoner, exklusive anställda doktorander som inte ingår i analysen). Sett till enbart dem med tidsbegränsad anställning utgjorde de 31 respektive 28 procent av denna grupp.

Anställningskategori	Tidsbegränsad anställning	Tillsvidareanställning	Totalt
Professorer	1 %	16 %	18 %
Lektorer	3 %	25 %	28 %
Meriteringsanställning	9 %	0 %	10 %
Adjunkter	4 %	14 %	18 %
Annan forskande och undervisande personal <i>med</i> doktorsexamen	4 %	7 %	11 %
Annan forskande och undervisande personal <i>utan</i> doktorsexamen*	9 %	6 %	15 %
All forskande och undervisande personal	31 %	69 %	100 %

* Inklusive dem utan uppgift om utbildning

Tabell 2. Den forskande och undervisande personalen uppdelad på anställningskategorier och anställningsform 2013 (andel i procent, helårspersoner).

Annan forskande och undervisande personal *utan* doktorsexamen är en tämligen heterogen anställningskategori med många olika anställningar (drygt 300 olika anställningsbenämningar). Det finns emellertid tre anställningar som är vanliga inom kategorin – forskare, forskningsassistenter¹ samt forskningsingenjörer. Dessa utgjorde 18, 12 respektive 11 procent inom kategorin 2013. Att många forskare hamnar inom kategorin beror på att den även inkluderar dem som saknar uppgifter om examen, vilket är fallet för inresande forskare (gästforskare) med en utländsk examen.

Totalt var det 58 procent som hade en tidsbegränsad anställning inom kategorin annan forskande och undervisande personal *utan* doktorsexamen. Bland forskarna var det 60 procent som hade en tidsbegränsad anställning, bland forskningsassistenterna 76 procent, medan tidsbegränsad anställning var något ovanligare bland forskningsingenjörerna, 36 procent.

Nära en av tre av de tidsbegränsade anställningarna var så kallade meriteringsanställningar, det vill säga anställning som forskarassistent, biträdande lektor

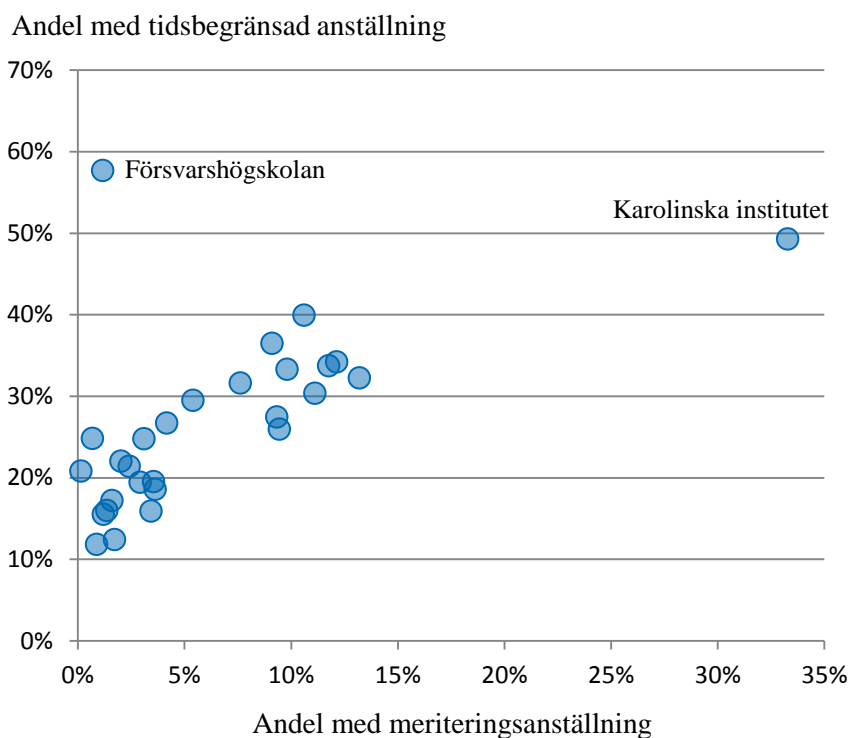
¹ Forskningsassistenter ska inte förväxlas med forskarassistenter. Forskningsassistenter är ofta assistenter inom ett forskningsprojekt och har vanligen inte någon doktorsexamen. Forskarassistent är en form av anställning med syfte att under fyra år kunna meritera sig inom forskning efter avlagd doktorsexamen.

Datum
2014-10-14

Reg.nr
52-5-14

eller postdoktor. Dessa tre anställningar är alla tidsbegränsade enligt högskoleförordningen (1993:100) och är avsedda som en möjlighet att meritera sig för fortsatt forskarkarriär och högre befattning.

Meriteringsanställningar var alltså den vanligaste anställningskategorin bland dem med tidsbegränsade anställningarna samtidigt som så gott som alla meriteringsanställda hade en tidsbegränsad anställning 2013. Vi kan därför se ett samband mellan andelen med meriteringsanställning och andelen tidsbegränsade anställningar vid olika lärosäten (figur 1). Vid Karolinska institutet och andra lärosäten där meriteringsanställningar var vanligare, var det också vanligare med visstidsanställning och vice versa – vid lärosäten där meriteringsanställningar var ovanligare, förekom inte visstidsanställningar i samma utsträckning.

Figur 1. Andel med visstidsanställning respektive meriteringsanställning vid olika lärosäten 2013 (helärspersoner). Lärosäten med minst 100 helärspersoner.

Det framgick av tabell 1 att andelen med tidsbegränsad anställning är större vid de större lärosätena, dvs. lärosäten med relativt stort inslag av utbildning på forskarnivå och forskning. Så sambandet i figur 1 skulle kunna förklaras av att större lärosäten i högre grad än små lärosäten förfogar över både doktorsexaminerade (från vilka de meriteringsanställda rekryteras) och forskningsmiljöer (där de meriteringsanställda har möjlighet att utveckla sina kunskaper och erfarenheter).

I tabell 3 tydliggörs detta samband. Lärosäten med stor andel tidsbegränsade anställningar/meriteringsanställda hade också i större utsträckning kostnader för forskning och forskarutbildning och relativt många doktorsexaminerade i förhållande till antalet undervisande och forskande personal. Exempelvis vid Karolinska institutet, med

Datum
2014-10-14

Reg.nr
52-5-14

många meriteringsanställda, gick en stor andel av kostnaderna till forskning och utbildning på forskarnivå och lärosätet hade också många doktorsexaminerade sett till antalet anställda inom den forskande och undervisande personalen.

Lärosäte	Andel med tidsbegränsad anställning	Andel med meriteringsanställning	Andel av kostnad för forskning och utbildning på forskarnivå*	Antalet doktorsexamina som andel av antalet forskande och undervisande personal
Försvarshögskolan	58 %	1 %	26 %	0 %
Karolinska institutet	49 %	33 %	84 %	17 %
Chalmers tekniska högskola	40 %	11 %	72 %	15 %
Uppsala universitet	37 %	9 %	69 %	10 %
Kungl. Tekniska högskolan	34 %	12 %	69 %	17 %
Lunds universitet	34 %	12 %	67 %	13 %
Stockholms universitet	33 %	10 %	62 %	9 %
Linköpings universitet	32 %	13 %	56 %	10 %
Göteborgs universitet	32 %	8 %	62 %	11 %
Luleå tekniska universitet	30 %	11 %	56 %	12 %
Örebro universitet	30 %	5 %	33 %	12 %
Sveriges lantbruksuniversitet	27 %	9 %	67 %	6 %
Södertörns högskola	27 %	4 %	42 %	0 %
Umeå universitet	26 %	9 %	59 %	8 %
Blekinge tekniska högskola	25 %	1 %	34 %	5 %
Mittuniversitetet	25 %	3 %	41 %	8 %
Högskolan i Skövde	22 %	2 %	23 %	0 %
Malmö högskola	21 %	2 %	20 %	1 %
Högskolan i Gävle	21 %	0 %	22 %	0 %
Mälardalens högskola	20 %	4 %	28 %	3 %
Linnéuniversitetet	19 %	3 %	27 %	5 %
Högskolan i Halmstad	19 %	4 %	25 %	1 %
Karlstads universitet	17 %	2 %	34 %	4 %
Högskolan Dalarna	16 %	1 %	20 %	0 %
Högskolan i Jönköping	16 %	3 %	27 %	7 %
Högskolan Kristianstad	16 %	1 %	14 %	0 %
Högskolan i Borås	12 %	2 %	27 %	0 %
Högskolan Väst	12 %	1 %	21 %	0 %
Riket	31 %	10 %	58 %	9 %

* Uppgiften anger hur stor andel av kostnaderna för hela verksamheten under budgetåret 2013 som avser forskning och utbildning på forskarnivå.

Tabell 3. Andel med tidsbegränsad anställning, andel med meriteringsanställning, andel forskning och utbildning på forskarnivå och förhållandet mellan antalet doktorsexamina och antal anställda 2013 vid olika lärosäten (helårspersoner). Lärosäten med minst 100 helårspersoner.

Tidsbegränsade anställningar inom kategorin annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen är också relativt vanliga vid de större lärosätena. Framförallt vid Chalmers tekniska högskola och Kungl. Tekniska högskolan, där de utgjorde 16 respektive 12 procent av den forskande och undervisande personalen totalt.

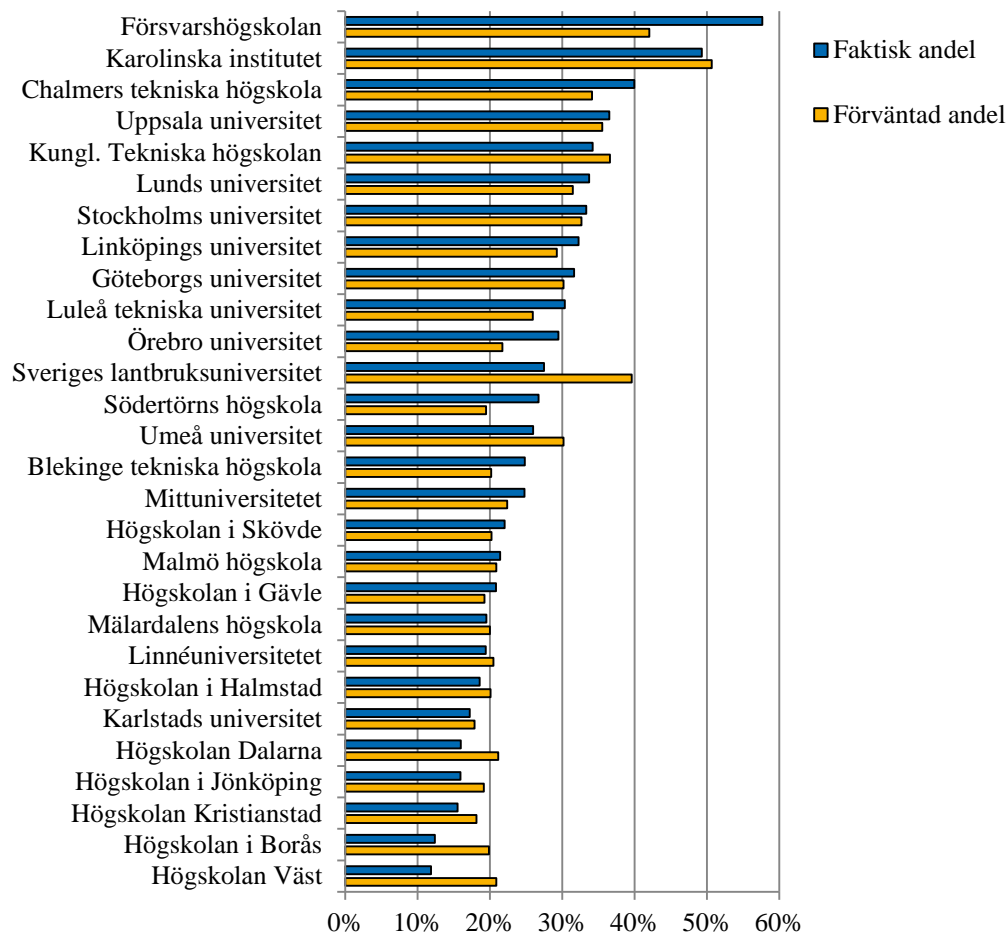

Datum
2014-10-14

Reg.nr
52-5-14

Det står klart att andelen med tidsbegränsad anställning till del hänger samman med lärosätets personalsammansättning. Det visar sig också om man beräknar den förväntade andelen² visstidsanställda vid olika lärosäten. Den förväntade andelen baseras på lärosätets personalsammansättning – hur de anställda fördelar sig mellan olika anställningskategorier³. Om den faktiska (verkliga) andelen överstiger den förväntade andelen, fanns det vid lärosätet fler visstidsanställda än vad som kan förklaras av personalsammansättningen. Om den faktiska andelen istället är mindre än den förväntade, fanns det vid lärosätet färre visstidsanställda än vad som kan förklaras av personalsammansättningen.

Vid många lärosäten ligger den faktiska andelen med tidsbegränsad anställning relativt nära den andel som kan förväntas (figur 2). Vid 20 av 27 lärosäten understiger skillnaden fem procentenheter, men det finns också lärosäten där skillnaden är större.

Figur 2. Faktiska och förväntade andelar tidsbegränsade anställningar (helårspersoner). Lärosäten med minst 100 helårspersoner.

² Den förväntade andelen kan beskrivas som en genomsnittandel om samtliga lärosäten hade haft exakt samma personalsammansättning som det studerade lärosätet, men utifrån de faktiska andelarna med tidsbegränsad anställning för anställningskategorier/lärosäten.

³ Professor, lektorer, meriteringsanställningar, annan forskande och undervisande personal med respektive utan doktorsexamen.

Datum
2014-10-14

Reg.nr
52-5-14

Undantar man Försvarshögskolan, med sin speciella personalsammansättning, finns den största skillnaden vid Sveriges lantbruksuniversitet. Sveriges lantbruksuniversitet har tolv procentenheter färre med tidsbegränsad anställning än vad som kan förväntas utifrån personalsammansättningen. Vid Örebro universitet är förhållandet det motsatta, åtta procentenheter fler med tidsbegränsad anställning än förväntat. Vid Karolinska institutet, med en jämförelsevis stor andel tidsbegränsade anställningar, är ändå den faktiska andelen något mindre än den förväntade.

Emellertid, som figur 2 antyder, olika personalsammansättningarna kan inte helt förklara varför det finns skillnader mellan lärosäten. Andelen med en tidsbegränsad anställning varierar även då vi studerar en och samma anställningskategori. Detta gör vi för lärosäten med minst 30 helårspersoner inom respektive anställningskategori (tabell 4-7 i slutet av analysen).

Totalt sett hade 8 procent av professorerna en tidsbegränsad anställning år 2013 (helårspersoner). Bland lärosätena varierar andelen från 2 till 17 procent (tabell 4). Tabellen visar även att professorer med tidsbegränsad anställning var vanligare vid lärosäten med teknisk inriktning och då särskilt vid Chalmers tekniska högskola där andelen är som störst.

Också bland lektorerna varierar andelen med tidsbegränsad anställning. Totalt hade 12 procent en tidsbegränsad anställning 2013, en andel som varierar mellan 1 och 20 procent beroende på lärosäte (tabell 5). Här går det inte att se att lärosätena med teknisk inriktning generellt hade många lektorer med tidsbegränsad anställning. Andelen var störst vid Södertörns högskola och Stockholms universitet.

Bland adjunkterna varierar motsvarande andel mellan 1 och 43 procent (tabell 6) och bland annan forskande och undervisande personal *med* doktorsexamen⁴ varierar andelen mellan 20 och 67 procent (tabell 7).

En iakttagelse är att vid några av lärosätena är tidsbegränsade anställningar vanligare inom fler än en anställningskategori. Exempelvis hade Blekinge tekniska högskola förhållandevis många med tidsbegränsad anställning bland professorer, lektorer och adjunkter. Ett annat exempel är Chalmers tekniska högskola där relativt många professorer och anställda inom kategorin annan forskande och undervisande personal *med* doktorsexamen hade en tidsbegränsad anställning. Vid Göteborgs universitet är detta fallet bland lektorer, adjunkter och kategorin annan forskande och undervisande personal *med* doktorsexamen.

En annan iakttagelse är att Karolinska institutet, som totalt sett hade många tidsbegränsade anställningar, inte hade det då det kommer till professorer, lektorer och annan forskande och undervisande personal *med* doktorsexamen.

---

⁴ I kategorin ingår många forskare.

Datum
2014-10-14

Reg.nr
52-5-14

Andel med tidsbegränsad
anställning bland

Lärosäte	professorer	Antal helårspersoner
Chalmers tekniska högskola	17 %	195
Blekinge tekniska högskola	15 %	30
Luleå tekniska universitet	15 %	122
Mälardalens högskola	13 %	40
Högskolan i Jönköping	12 %	42
Kungl. Tekniska högskolan	11 %	304
Linköpings universitet	11 %	335
Högskolan i Borås	9 %	34
Göteborgs universitet	8 %	481
Högskolan i Halmstad	8 %	30
Karlstads universitet	7 %	74
Karolinska institutet	7 %	392
Mittuniversitetet	7 %	73
Lunds universitet	6 %	727
Malmö högskola	5 %	81
Uppsala universitet	5 %	569
Linnéuniversitetet	5 %	106
Örebro universitet	4 %	93
Södertörns högskola	4 %	49
Stockholms universitet	3 %	454
Sveriges lantbruksuniversitet	3 %	238
Umeå universitet	3 %	321
Handelshögskolan i Stockholm	2 %	31
Professorer totalt	8%	5 029

Tabell 4. Andel med tidsbegränsad anställning bland professorer vid olika lärosäten 2013 (helårspersoner). Lärosäten med minst 30 helårspersoner bland professorer.

Datum
 2014-10-14

 Reg.nr
 52-5-14

Lärosäte	Andel med tidsbegränsad anställning bland lektorer	Antal helårspersoner
Södertörns högskola	20 %	175
Stockholms universitet	20 %	616
Blekinge tekniska högskola	19 %	79
Ersta Sköndal högskola	18 %	33
Göteborgs universitet	16 %	779
Mittuniversitetet	15 %	162
Örebro universitet	15 %	216
Högskolan i Halmstad	14 %	107
Högskolan i Gävle	13 %	143
Högskolan i Skövde	13 %	115
Uppsala universitet	13 %	614
Mälardalens högskola	13 %	169
Linköpings universitet	12 %	543
Högskolan Kristianstad	11 %	132
Linnéuniversitetet	10 %	372
Lunds universitet	10 %	813
Högskolan Dalarna	10 %	141
Högskolan i Jönköping	9 %	128
Karlstads universitet	9 %	255
Karolinska institutet	8 %	162
Umeå universitet	8 %	634
Malmö högskola	8 %	296
Högskolan Väst	6 %	112
Luleå tekniska universitet	6 %	243
Kungl. Tekniska högskolan	5 %	258
Högskolan i Borås	4 %	119
Chalmers tekniska högskola	2 %	333
Sveriges lantbruksuniversitet	1 %	122
Lektorer totalt	12 %	8 091

Tabell 5. Andel med tidsbegränsad anställning bland lektorer vid olika lärosäten 2013 (helårspersoner). Lärosäten med minst 30 helårspersoner bland lektorer.

Datum
2014-10-14

Reg.nr
52-5-14

Lärosäte	Andel med tidsbegränsad anställning bland adjunkter	Antal helårspersoner
Luleå tekniska universitet	43 %	119
Örebro universitet	33 %	159
Göteborgs universitet	30 %	304
Blekinge tekniska högskola	29 %	66
Uppsala universitet	29 %	232
Stockholms universitet	29 %	229
Karolinska institutet	28 %	179
Linköpings universitet	27 %	244
Högskolan i Skövde	26 %	84
Södertörns högskola	26 %	69
Lunds universitet	25 %	255
Högskolan i Gävle	24 %	162
Försvarshögskolan	24 %	47
Mittuniversitetet	23 %	163
Karlstads universitet	21 %	234
Malmö högskola	21 %	278
Sophiahemmet Högskola	21 %	34
Linnéuniversitetet	19 %	353
Sveriges lantbruksuniversitet	18 %	110
Högskolan Kristianstad	17 %	159
Mälardalens högskola	16 %	195
Högskolan i Jönköping	15 %	153
Högskolan Dalarna	14 %	199
Kungl. Tekniska högskolan	14 %	180
Högskolan i Halmstad	13 %	117
Högskolan i Borås	12 %	154
Umeå universitet	12 %	296
Högskolan Väst	11 %	119
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	4 %	30
Chalmers tekniska högskola	1 %	82
Adjunkter totalt	22 %	5 154

Tabell 6. Andel med tidsbegränsad anställning bland adjunkter vid olika lärosäten 2013 (helårspersoner). Lärosäten med minst 30 helårspersoner bland adjunkter.

Datum
2014-10-14

Reg.nr
52-5-14

Lärosäte	Andel med tidsbegränsad anställning bland annan forskande och undervisande personal <i>med</i> doktorsexamen	Antal helårspersoner
Chalmers tekniska högskola	67%	157
Lunds universitet	44%	371
Göteborgs universitet	43%	355
Uppsala universitet	42%	542
Umeå universitet	37%	207
Stockholms universitet	35%	338
Linköpings universitet	34%	56
Kungl. Tekniska högskolan	32%	283
Karolinska institutet	21%	307
Sveriges lantbruksuniversitet	20%	412
Totalt	37%	3 227

Tabell 7. Andel med tidsbegränsad anställning bland annan forskande och undervisande personal *med* doktorsexamen vid olika lärosäten 2013 (helårspersoner). Lärosäten med minst 30 helårspersoner inom kategorin.